

POSTANOWIENIE

Dnia 18 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania Ż. Ł.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.
o prawo do emerytury pomostowej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 18 października 2016 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 9 lipca 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
odstępuje od obciążania wnioskodawcy kosztami postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Odwołujący się Ż. Ł. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 9 lipca 2015 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił „naruszenie prawa materialnego i postępowania cywilnego, a to: art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że prace wykonywane przez ubezpieczonego nie są przewidziane w załączniku 1 lub 2 do ustawy pomostowej (choć jak sam uznał Sąd bezspornie jest, że prace świadczone przez ubezpieczonego stanowiły prace wykonywane w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych), a jak wynika z materiału zgromadzonego w trakcie

rozprawy sądowej, prace świadczone przez ubezpieczonego można analogicznie podciągnąć pod prace znajdujące się w zał. nr 2 pkt. 14 lub pkt. 17”.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania „na podstawie: art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c. jako oczywiście uzasadnionej, albowiem wyrok Sądu drugiej instancji oddalający apelację ubezpieczonego a tym samym nie uwzględniający jego roszczeń wydany został z naruszeniem przepisów art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r., o emeryturach pomostowych i załącznikach 1 lub 2 do ustawy pomostowej; art. 398⁹ § 1 pkt. 1 k.p.c. albowiem w niniejszej sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, sprowadzające się do rozstrzygnięcia problemu, czy ubezpieczony może mieć nie przyznane prawo do emerytury pomostowej choć prace świadczone przez ubezpieczonego stanowiły prace wykonywane w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r., o emeryturach pomostowych, w swoich załącznikach przewiduje analogicznie podobne prace do tych świadczonych przez ubezpieczonego w zał. nr 2 pkt. 14 lub pkt. 17”.

Pozwany Zakład ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o wydanie postanowienia o nieprzyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenia od odwołującego na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest

więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Gdy idzie o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., to trzeba wskazać, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno zatem przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi na przykład art. 390 § 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie – wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Z przedstawionego przez wnoszącego skargę istotnego zagadnienia prawnego musi jednak wynikać, jaki jest konkretny problem prawny, na czym polegają istotne wątpliwości (na przykład interpretacyjne). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki

stosowania prawa pozytywnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2000 r., sygn. akt II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147, z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883).

Odnosząc z kolei do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109, z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20 poz. 494, z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczność, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Biorąc powyższe pod uwagę, wyklucza się wzajemnie twierdzenie o oczywistym naruszenia art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych i jednocześnie o istotnym zagadnieniu na tle tego przepisu, gdzie wspólnym mianownikiem jest kwestia możliwości przyznania emerytury pomostowej na jego podstawie z uwagi na podobieństwo (analogię) między pracami wymienionym w załącznikach do ustawy o emeryturach pomostowych a pracami wymienionymi w załącznikach do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku

emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Sąd Najwyższy wyjaśnił już, że osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która po dniu 31 grudnia 2008 r. nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej” według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do tej emerytury jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować, jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r. poz. 965 ze zm.) (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11, OSNP 2013 nr 5-6, poz. 62; z dnia 4 września 2012 r., I UK 164/12, LEX nr 1284720; z dnia 22 lipca 2013 r., III UK 106/12, LEX nr 1555688 oraz z dnia 4 grudnia 2013 r., II UK 159/13, LEX nr 1405231). Innymi słowy, taka osoba może nabyć prawo do emerytury pomostowej, jeżeli jej praca wymieniona w wykazie A lub B - załącznikach do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywana przed 1 stycznia 2009 r. - może być zakwalifikowana jako jedna z prac wymienionych w załącznikach 1 i 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Kwestia zaś takiej kwalifikacji opiera się na ustaleniach faktycznych. W związku z tym postawione pytanie nie dotyczy wykładni prawa, a konsekwencji nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Dodać też trzeba, że *prima facie* nie można dostrzec analogii między pracą polegającą na montażu i zbiorczych anten radiowo-telewizyjnych na dachach budynków oraz konserwacji linii kablowych oraz linii napowietrznych osiedlowych anten radiowo-telewizyjnych a pracą przy bezpośrednim sterowaniu procesami technicznymi mogącymi spowodować awarię techniczną z poważnymi skutkami dla bezpieczeństwa publicznego (załącznik nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych - poz. 14) czy pracą elektromonterów bezpośrednio przy usuwaniu awarii oraz eksploatacji napowietrznych sieci elektroenergetycznych w warunkach prac pod napięciem (załącznik nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych - poz.

17). Podstaw do zakwalifikowania wymienionych prac po wskazane wyżej pozycje załącznika do ustawy o emeryturach pomostowych nie dostarcza również przeprowadzone postępowanie dowodowe.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na mocy art. 102 k.p.c.